

STATSMINISTERIET
CHRISTIANSBORG
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K
Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65

Dato: 13. oktober 2010
J.nr.: 7010-2

Folketinget
Lovsekretariatet

Statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 34 stillet af Julie Rademacher (S).

Spørgsmål nr. S 34:

”Vil statsministeren på baggrund af medlem af Folketinget Søren Espersens udtalelse i dennes pressemeddelelse af 25. august 2010 om, at den danske regering og Folketingets flertal bør skamme sig over lov om Grønlands Selvstyre, redegøre for, om han skammer sig over denne?”

Svar:

Lov om Grønlands Selvstyre bygger på Grønlandsk-dansk selvstyrekommissions betænkning og forslag fra april 2008 om selvstyre i Grønland. Lovforslaget blev vedtaget af Folketinget med et meget bredt flertal efter afholdelse af en vejledende folkeafstemning i Grønland og efterfølgende vedtagelse i Grønlands Landsting.

Af selvstyrelovens præambel fremgår bl.a., at loven bygger på et ønske om at fremme ligeværdighed og gensidig respekt i partnerskabet mellem Danmark og Grønland.

Af væsentlige elementer i selvstyreloven kan nævnes, at loven skaber det retlige grundlag for, at Grønland kan overtage yderligere kompetence, hvor dette er forfatningsretligt muligt, idet loven samtidig bygger på en erkendelse af, at det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse. Herudover etablerer loven en ny ordning for det økonomiske mellemværende mellem selvstyret og staten. Endvidere fastlægger selvstyreloven en samlet ramme for Grønlands deltagelse i varetagelsen af udenrigspolitiske spørgsmål. Og endelig fastlægger loven en ordning for gennemførelse af en beslutning om Grønlands selvstændighed.

De økonomiske relationer mellem selvstyret og staten, som omhandles i den pressemeddelelse af 25. august 2010, der henvises til i spørgsmålet, fremgår af selvstyrelovens kapitel 3.

Reglerne i selvstyrelovens §§ 8-10 indebærer, at staten yder et årligt tilskud til selvstyret på 3,439 mia. kr. (2009-pris- og lønniveau), samt at selvstyret finansierer sagsområder, der overtages. Hvis der tilfalder selvstyret indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland, reduceres statens tilskud med et beløb, der svarer til halvdelen af disse indtægter, som i det pågældende år ligger over 75 mio. kr. Realøkonomisk for staten svarer dette til en årlig deling af råstofindtægterne med 50-50 pct. ud over 75 mio. kr., som tilfalder selvstyret. Hvis statens tilskud måtte blive reduceret til nul kr., dvs. ved råstofindtægter for selvstyret i et år på knap 7 mia. kr. i 2009-priser, bortfalder statens tilskud, og der skal indledes forhandlinger mellem regeringen og landsstyret om de fremtidige økonomiske relationer mellem selvstyret og regeringen.

Det bemærkes, at de eksisterende, relativt store indkomstforskelle mellem Grønland og Danmark har haft afgørende betydning for de overvejelser, som Selvstyrekommissionen havde, og som har ført til selvstyrelovens bestemmelser om de økonomiske relationer, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget i pkt. 5.2.

Statens tilskud til Grønland spiller fortsat en væsentlig rolle i den grønlandske økonomi. Men siden hjemmestyrets indførelse er statens overførsler til Grønland faldet fra at udgøre 40 pct. af Grønlands disponible indkomster i 1980 til at udgøre 25 pct. i 2005. Den grønlandske produktion dækkede således i 2005 75 pct. af indkomstgrundlaget mod 60 pct. i 1980, jf. Selvstyrekommissionens beregninger.

For så vidt angår fordelingen af indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland er der ved udformningen af bestemmelserne herom taget hensyn til, at udviklingen af råstofområdet i Grønland indeholder et potentielt vigtigt element i den fremtidige grønlandske erhvervsudvikling og hermed i skabelsen af indtægter, som helt eller delvist vil kunne erstatte statens tilskud og herved medvirke til at gøre Grønland mere økonomisk selv bærende, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget i pkt. 5.3.3.

Den 1. januar 2010 overtog Grønlands Selvstyre råstofområdet, jf. selvstyrelovens bilag, liste II, nr. 26, hvorved selvstyret fik den lovgivende og udøvende magt på området.

Spørgsmålet om rækkevidden af overtagelsen af råstofområdet i relation til statens højhedsret er omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 6 om Grønlands rettigheder til råstoffer i undergrunden, hvoraf det bl.a. fremgår:

”Når råstofområdet overtages, vil Grønland herefter have ejendomsretten til at råde over og udnytte råstofferne i den grønlandske undergrund. Staten vil dog fortsat have højhedsret over Grønland.”

Selvstyret har således efter overtagelsen af råstofområdet en ret til at råde over og udnytte råstofferne i undergrunden, men ikke en ret til at overdrage eller afhænde undergrunden i Grønland, herunder at afstå den grønlandske undergrund til en anden stat. Disse rettigheder er knyttet til højhedsretten.

Samlet er det min opfattelse, at selvstyreordningen, der hviler på værdier som frihed, ansvar og fællesskab, underbygger ligestillingen og moderniserer relationerne mellem Grønland og Danmark inden for det gældende rigsfællesskabs rammer. Dette er både i Grønlands og i Danmarks interesse.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen